

TOPLANTININ TARİHİ VE YERİ

30.09.2020 – Haliç Kongre Merkezi

TOPLANTININ AMACI VE KONUSU

İBB İmar ve Şehircilik Daire Başkanlığı olarak Beyoğlu için katılımcı bir anlayışla gerçekleştirilecek Strateji Planı çalışmaları, Haliç Kongre Merkezi'nde yapılan kamuoyu tanıtım toplantısıyla başlatılmıştır. Beyoğlu İlçesi Strateji Planının ilçenin öncelikli sorunlarını çözmek ve ihtiyaçlarını karşılamak üzere ortak bir bakış açısı ortaya koyması, bu kapsamda uygulanacak plan, proje ve programları ve bu çalışmaların ilkelerini tarif etmesi ve kurum ve kuruluşların sorumluluklarını belirleyerek bir zaman ve bütçe planı ortaya koyması öngörülmektedir. Strateji Planı hazırlıklarının bir yıl sürmesi ve başından sonuna kadar Beyoğlu halkıyla birlikte üretilmesi planlanmıştır.

Bu kapsamda yapılan toplantıya İBB Genel Sekreter Yardımcısı Mahir Polat, İBB daire başkanları, müdürler ve diğer çalışanlar, kamu kurumlarının temsilcileri, siyasi parti temsilcileri, meclis üyeleri, muhtarlar, Beyoğlu sakinleri, sivil toplum bileşenlerinden temsilciler, akademisyenler, uzmanlar ve öğrencilerin katıldığı toplantıda İBB İmar ve Şehircilik Daire Başkanlığı'nın Beyoğlu ilçesi strateji planını oluşturmak üzere oluşturduğu katılımcı planlama süreci tartışmaya açılmıştır.

Açılış

İBB Genel Sekreter Yardımcısı Mahir Polat, İBB İmar ve Şehircilik Daire Başkanı Gürkan Akgün ve İBB Şehir Planlama Müdürü Fatih Doğan tarafından açılış konuşmaları gerçekleştirilmiştir.

İBB Genel Sekreteri Mahir Polat, hızlı ekonomik büyümenin dezavantajlarının Beyoğlu'na da yansıdığından bahsetmiştir. İBB Genel Sekreteri Mahir Polat, farklı sınıfsal, kültürel, tarihsel izleri olan insanların bir arada yaşadığı Beyoğlu'nda yüksek demokrasiyle gelişen bir yaşam kültürünün zemininin bulunduğunu ve katılımcı bir plan çalışmasının Beyoğlu için çok değerli ve önemli olduğunu belirtmiştir.

İBB İmar ve Şehircilik Daire Başkanı Gürkan Akgün'ün konuşmasında ise; Beyoğlu'nda parçacılaşmış olan alanların bütünselleştirilerek analiz edilmesi gerektiği ve bu süreçte de katılımcı yöntemlerin kullanılması vurgusu ön plana çıkmıştır. Akgün ayrıca, Beyoğlu Kentsel Sit Alanı'ndaki geleneksel dokunun da –her anlamda- canlandırılmasının önemli olduğuna dikkat çekmiştir.

İmar ve Şehircilik Daire Başkanı Gürkan Akgün İstanbul'un kalbi olarak tanımladığı Beyoğlu ilçesinin geçmişten bugüne öneminden ve sahip olduğu değerlerden bahsetmiştir. Beyoğlu'nda parça parça yapılan plan ve projelerin Beyoğlu'nun sorunlarını çözemediğini, Beyoğlu ilçesinin tamamının bütüncül ve katılımcı bir anlayışla yeniden ele alınması gerektiğini vurgulamıştır. Yapılacak Strateji Planının Beyoğlu'nun geleceğine, yerel yönetimlerin politika ve uygulamalarına yön verecek bir mutabakat metni olacağını, bu çalışmanın tüm kurumların işbirliği ile yapılmasının çok önemli olduğunu belirtmiştir. Yeni planlama çalışmalarının Beyoğlu sakinlerinin ihtiyaçlarını gözetecek, yenilikçi, katılımcı, bütüncül, adil ve depreme karşı dayanıklılığı arttıracak bir yaklaşımla yapılacağını aktarmıştır.

İBB Şehir Planlama Müdürü Fatih Doğan ise Strateji Belgesi çalışması yapılırken, şeffaf bir süreç izleneceğini, tüm sosyal grupların katılımının sağlanacağını, Beyoğlu'nu anlamaya ilişkin yerel ve akademik tüm bilginin ortaya konup birlikte öğrenme sürecine girileceğini kaydetmiştir. Karşıt görüş ve beklentilerin tartışmaya açılacağını ve kararların müzakere edilerek üretileceğini, kurumlar arası eşgüdüm sağlanacağını ve plan ve katılım sürecinin sürekliliğinin sağlanacağını ortaya koymuştur.

Beyoğlu Katılımcı Planlama Sürecinin tanıtımına dair yapılan açılış konuşmalarının ardından, katılımcıların söz alarak konuşma yaptıkları, deneyimlerini ve fikirlerini paylaştıkları bir forum gerçekleştirilmiştir. Forum'da söz alanlar Beyoğlu'nun kentsel çevresine, altyapısına, dönüşüm

süreçlerine ilişkin acilen çözümlenmesi gereken sorunlardan ve önümüzdeki süreçte İBB'den kültürel mirası yaşatarak koruma, yaşlı hakları, yeşil alan ve sosyal donatıları arttırma, kıyılara erişebilme vb. konulardaki beklentilerinden bahsetmişlerdir. Katılımın genişletilmesinin, Beyoğlu'nun tamamına ulaşılması için yöntemler geliştirilmesinin ve plan süreçlerinin diğer kurum ve kuruluşlarının da işbirliği ile gerçekleşmesinin çok önemli olduğu vurgulanmıştır. Vatandaşların, kurum ve STK katılımcılarının söz alarak düşüncelerini aktardıkları bu forumda öne çıkan başlıklar aşağıdaki gibidir.

TOPLANTIDA ÖNE ÇIKAN BAŞLIKLAR

Kentsel Dönüşüm

- Şehir planlama müdürlüğü tarafından başlatılmış olan bu katılımcı sürecin işletilebilmesi için öncelikle, yetki karmaşasının çözülmesi gerektiğinden bahsedilmiştir. Bu karmaşayı aşmak için de birtakım araçların olduğu ancak; bunların yeterli olmadığı vurgulanmıştır.
- Deprem riskine karşı kentsel dönüşümün önemli olduğu ve bu nedenle de hem kamu kurumlarıyla hem de STK'larla birlikte hareket edilmesi gerektiği aktarılmıştır.
- Kentsel dönüşüm süreçlerinin insanları mağdur etmeden yürütülmesi talep edilmiştir.
- Kentsel dönüşüm uygulamalarında depremin sebep gösterildiği ancak; buna rağmen uygulamalarda geç kalındığı ve insanların da bu süreçte mağdur edildiği ifade edilmiştir.
- Dönüşümün, Beyoğlu mahalle sakinleriyle birlikte daha kolay bir şekilde yürütülmesi gerektiği beyan edilmiştir.
- Fetihtepe Mahallesi'nde deprem eğitimlerine başlandığı ama pandemi nedeniyle bu eğitimlerin yarım kaldığı belirtilmiştir.
- Kentsel dönüşümle ilgili olarak İBB tarafından kurulmuş olan Kentsel Dönüşüm Masası'ndan bahsedilmiştir.
- Kentsel Dönüşüm Masası'nın, İBB Başkanı Sn. Ekrem İmamoğlu'nun seçim döneminde gecekondularda ve riskli bölgelerde yaşayan mahalle sakinlerine verdiği bir söz olduğu dile getirilmiştir.
- Kentsel dönüşüm kapsamında yapılacak olan her işlemin mahallelilerin bilgisi dahilinde ve onların sorunlarına yönelik olarak gerçekleştirileceğinin söylendiği aktarılmıştır. Bu bağlamda, 1 Haziran itibariyle toplamda 12.500 kişiye ulaşıldığı beyan edilmiştir.
- Kentsel dönüşüm çalışmaları kapsamında Okmeydanı'nda İmar A.Ş. ile birlikte çalışıldığı söylenmiştir. Bunun yanı sıra, mahalle çalışmalarında halkla birlikte mahalle muhtarlarının da işin içine katılarak süreçlerin yürütülmesi gerektiği dile getirilmiştir.
- Deprem toplanma alanlarının önemi vurgulanmış ve Kabataş İskelesi Projesi'nden ötürü Kabataş ve Fındıklı'da var olan deprem toplanma alanlarının kaybedildiği aktarılmıştır.
- Kentsel dönüşüm alanlarından biri olan Okmeydanı da gündeme gelen önemli konulardan biri olmuştur.
- Okmeydanı'nda uygulanması düşünülen kentsel dönüşüm süreci için İBB'nin, bütün alandan ziyade öncelikle bir adada bu işlemleri başlatarak örnek bir planı ortaya koyabileceği önerisi sunulmuştur.
- Konuyla ilgili olarak yetki yetersizliğinden kaynaklanan sorunların aşılması için çalışılması ve sorumluluğun üstlenilmesi gerektiği aktarılmıştır. İBB'nin, konuyla ilgili olarak yetki talep etmesi halinde Okmeydanı halkının destek olacağı beyan edilmiştir.
- Kentsel dönüşüm meselesiyle ilgili vurgulanan bir konu da, bu süreçten etkilenen halkın kira ve taşınma yardımları ile desteklenmesi gerektiği üzerine olmuştur.

Altyapı ve Erişilebilirlik

- Erişilebilirlik geniş bir kapsamda ele alınmış, kamusal alanlardan teknolojik imkanlara ve katılım sürecine erişilebilirliğe kadar uzanmıştır.
- Yaşlılar ve evden çıkmasının önünde engeller olanlara imkanlar sağlanması gerektiğinden ve kentsel planların, bu konunun dahiliyetiyle geliştirilmesinden bahsedilmiştir. Ayrıca bunun için, huzur evleri ve bakım evleri gibi kapalı kurumların da katılım sürecine dahil edilmesinin elzem olduğu dile getirilmiştir.
- Beyoğlu Hasköy Mahallesi'nde, teknolojik gelişmelere uyum sağlama ve sanal erişim meselesi de forumda dile getirilen konulardan bir tanesidir. Mahallenin, teknolojik ilerlemelere tam anlamıyla uyum sağlayamadığı ve bu nedenle, ilgili altyapı yatırımlarının yapılması gerektiği aktarılmıştır.
- İnternet altyapısının yanı sıra diğer kentsel altyapı sistemleriyle ilgili çalışmaların yapılması da gelen talepler arasında bulunmaktadır. Bu yatırımlar için de tüm kamu kurum ve kuruluşlarının eşgüdümlü çalışmasının önemi vurgulanmıştır.
- Katılım sürecine erişilebilirlik konusunda engellerin bulunduğu, herkesin internete ulaşamadığı ve bu nedenle, katılım için başka araçlar geliştirilerek görünmeyenlerin görünür kılınmasının elzem olduğu belirtilmiştir.
- Erişilebilirlik kapsamında önemli bir rol oynayan kamusal alanlar konuşulmuştur. Bu bağlamda, Pürtelaş Hasan Efendi Mahallesi'nde bulunan sosyal tesis problemine değinilmiştir. Bu sosyal tesisin, Cihangir ve çevresi için, mahalleliyle birlikte mahallelinin kullanımına açılması talebinde bulunulmuştur.
- Pürtelaş Hasan Efendi Mahallesi'nde bulunan parkın etrafındaki çitlerin kaldırılması ve halkın erişimine açılması gerektiği dile getirilmiştir.
- Kamusal alan erişimiyle ilgili dile getirilen bir diğer önemli konu da Kabataş ve Fındıklı'da daha fazla yeşil alanın kamusal alan olarak kullanıma açılması üzerine olmuştur.
- Kabataş'ta yapılan iskele projesinin yeşil alan kaybına ve deniz erişiminin kısıtlanmasına sebep olduğu belirtilmiştir. Projenin şantiye sürecinin bittiği ancak; buna rağmen hala alana ulaşımın açılmadığı da eklenmiştir.
- Kabataş ve Fındıklı'da denize erişim konusunda engel teşkil eden bir başka noktanın da kamu binaları önündeki yaya yollarının kapalı olması olduğu ifade edilmiştir. Kabataş ve Fındıklı'da erişim sorunu olarak belirtilen konulardan bir diğeri de funiküler alt geçidinin Kabataş'a çıkan kapısının hala açılmamış olması şeklinde ifade edilmiştir. Bu konunun özellikle, yaşlılar için önemli bir engel oluşturduğu aktarılmıştır.
- Yeşil alan erişimiyle ilgili olarak aktarılan bir başka konu da Fetihtepe Mahallesi'ndeki yeşil alan eksikliği olmuştur. Buradaki park eksikliğinden dolayı bir park alanı talebinde bulunulduğu ve parkın yapıldığı ancak; kullanımına dair sorunların yaşandığı aktarılmıştır.
- Erişim problemleriyle birlikte Beyoğlu ile ilgili aktarılan altyapı problemlerinden biri de yine, ızgaralar olmadığından ötürü su baskınlarının yaşanmasıyla ilgili olmuştur.
- Düzenli bir ızgara sisteminin bulunması (yağmur suyu ızgaraları) ve bu ızgaraların kaldırımlara paralel yerleştirilmesi gerektiği belirtilmiştir.
- Toplanan atık suların yönlendirilmesi ve değerlendirilmesi meselesinin de kentsel altyapı sistemlerinin düzenlenmesiyle ilgili önemli bir parçayı oluşturduğu söylenmiştir.
- İklim değişiklikleri kapsamında, altyapı sistemleri kurulurken yüz yıllık süreç için planların dikkate alındığı ancak; beş yüz yıllık sürecin dikkate alınması gerektiği beyan edilmiştir.

Sosyal Yaşam

- Sosyal yaşam başlığı altında değerlendirilebilecek ve öne çıkan konulardan biri yaşlı hakları üzerine olmuştur.
- Yaşlı haklarının, genellikle geri planda bırakıldığı ve Beyoğlu gibi çok katmanlı bir alanda farklı kimliklerle birlikte yaşlıların da sürece dahil edilmesinin önemi vurgulanmıştır.
- Beyoğlu'nun kalbi niteliği taşıyan İstiklal Caddesi'nde yaşanmakta olan sosyal dönüşüm de ele alınmıştır. Buradaki sosyal dönüşüm sürecinin mekansal değişimi de beraberinde getirdiği belirtilmiştir. Eskiden çok farklı sosyal grupları içerisinde barındırma özelliği taşıyan İstiklal Caddesi'nin, yaşanan mekansal dönüşümle de sadece belli bir sosyal profile alan açtığı dile getirilmiştir. Bu noktada, Beyoğlu Kentsel Sit Alanı içerisinde bulunan bu alanın, tüm kullanıcılara hitap etmesi gerektiği ve belirlenecek olan tasarım ilkeleriyle de İstiklal Caddesi'nin çok katmanlı kimliğinin geri getirilmesinin elzem olduğu dile getirilmiştir.
- Beyoğlu'nun bu çok katmanlı yapısının içerisinde sokak hayvanlarının da kentin yaşayanları olarak gözetilmesi ve onlar için de çalışmaların yapılması gerektiği beyan edilmiştir.
- Beyoğlu'nun Okmeydanı Bölgesi'nde yaşanan sorunlardan biri olan uyuşturucu problemi de forumda gündeme gelmiştir. Uyuşturucu sorununun çözülebilmesi için İBB'nin ilgili birimlerinin merkezi yönetimle işbirliği içerisinde çalışması gerekliliğinden söz edilmiştir.
- Turizm amaçlı kullanılan Airbnb'lerin de mahallelerdeki sosyal dokuyu bozduğu ve komşuluk ilişkilerini aksattığı da forumda dile getirilen konulardan bir tanesidir.
- Beyoğlu'nun sosyal dokusunun korunabilmesi için, bu ilçedeki kimlik mücadelesinin önemine vurgu yapılmıştır. Bu noktada Beyoğlu'nun, İstanbul'un kültür merkezi olma işlevini taşıması gerektiği aktarılmıştır.

Kültürel Miras

- Beyoğlu'nda kültürel miras başlığı altında dile getirilen konular öncelikle, kültür varlıklarının korunması üzerine olmuştur.
- Beyoğlu'nda bulunan kültür varlıklarının büyük projelerle kaybedildiği belirtilmiştir. Var olanları korumanın ve yaşatmanın tek yolunun da kültürel mirasın kim tarafından nasıl kullanılacağına –hep birlikte- kararının verilmesiyle gerçekleşeceği vurgulanmıştır.
- Tersanelerin ve kıyıların da kültür varlıklarının önemli bir parçasını oluşturduğu eklenmiştir.
- Vapur hatlarının yeniden canlandırılarak, iskelelerin ve vapurların ilişkilerinin güçlü kurularak kültürel mirasın korunmasına katkı sunulabileceği ifade edilmiştir.
- Bir kültürel miras varlığı olan Haliç Tersaneleri ve tersanelerin çevresiyle ilişkisine de değinilmiştir. Camialtı ve Taşkızak Tersaneleri'nin bu rant projesine kurban edildiği anlatılmıştır. Bununla birlikte, tersanelerin en işlek ve en eski parçasının hala İBB tarafından işletildiği aktarılmış ve dünyanın en eski tersanelerinden biri olan Haliç Tersaneleri'nin korunmasının tek yolunun buradaki üretime devam edilmesinden geçtiği aktarılmıştır.
- Haliç Tersaneleri'nin Bedrettin Mahallesi'nin bir parçası olduğu, mahallenin kurulmasına sebep olduğu ve tersanelerle ilgili kararlar verilirken mahallenin, tersanelerden koparılması gerektiği belirtilmiştir.

Kentsel Çevre

- Kentsel çevre düzenlemelerine dair sunulan görüşler de forum sürecinde öne çıkan konulardan olmuştur. Bu kapsamda, daha çok hazırlanan planlara ve projelere değinilmiştir.
- Yapılan dönemlik planların İstanbul'un sorunlarını çözmekten ziyade çeşitli sorunlar getirdiğinden bahsedilmiştir.
- Ülkenin stratejisini ilgilendiren Çevre Düzeni Planı gibi büyük ölçekli planların kanal projesi, havalimanı, köprü projesi gibi projelerle sürekli revize edildiği ve plana sadık kalınmaması sebebiyle de problemlerin ortaya çıktığı dile getirilmiştir.

- Ekoloji, kentsel çevre, altyapı ve ulaşım gibi konularda çalışmalar yapmak üzere Peyzaj Mimarları Odası'nın katılım sürecinde yer alacağı ve bu konularda sürdürülebilirliğin sağlanması için de bütün ölçeklerde yapılacak çalışmalara katkı sunacağı belirtilmiştir.
- Beyoğlu'nu etkileyen projelere dair söylenenlerde de Gümüşsuyu ana cadde için tasarlanan dalış tünelinin –iptal edilmesine rağmen- hala AKM, Taksim Meydanı gibi önemli noktalara dair hazırlanan projelerin görsellerinde bulunduğu ve bu tünellerin, ilgili tüm görsellerden kaldırılması talepleri bulunmaktadır.

Katılımcılık

- Beyoğlu'nda plan sürecinin katılımcı bir şekilde yürütüleceğinin belirtilmesinin ardından, katılımcılıkla ilgili olarak çeşitli fikirler ve tecrübeler beyan edilmiştir. Bu bağlamda dile getirilen meselelerden bir tanesi Beyoğlu'nda yürütülecek olan plan sürecinin STK'lar ve kurumlardan destek alınarak gerçekleştirilebileceği üzerine olmuştur.
- Daha önceki süreçlerde katılım boyutunun yalnızca teknik bilgi aktarımı ve kurumlardan görüş alma şeklinde gerçekleştirildiği, bu anlayışın değişmesi için de bundan sonra atılacak adımların ve Şehir Plancıları Odası'nın koyacağı katkıların önemli olduğu vurgusu yapılmıştır.
- Bugüne kadar kamu kurumlarının genellikle, kendi kaynaklarını kullanarak bir işlem gerçekleştireceği zaman bunu bir siyasi baskı aracı olarak kullandığına ve bu bakış açısıyla sorunların çözülmediğine değinilmiştir. Bu nedenle, sorunların çözümünün tek yolunun katılımdan geçtiği söylenmiştir.
- Katılım biçiminin, vatandaşın talep eden konumunda olduğu bir yöntemle değil; sürece aktif olarak katkı verdiği, kamu kurumu ve vatandaş arasındaki talep eden ve talep edilen ilişkisinin çözülerek hep birlikte kararların alındığı bir metodlar kurulması gerektiği aktarılmıştır.
- Vatandaşların, kamusal faaliyetlere katkı koyarken kısa vadeli ve kişisel sorunların çözümü üzerine yaptıkları taleplerinin uzun vadede oluşturacağı problemleri göz önünde bulundurması gerektiğine vurgu yapılmıştır.
- Beyoğlu'nda katılımcı faaliyetlerin yapılabilmesi için çeşitli araçların geliştirilmesi gerekliliği de gündeme getirilmiştir. Beyoğlu gibi hem kentsel – toplumsal mücadele birikimi hem de koruma ve planlama birikimi bulunan bir alanda katılım süreci örgütlenirken araçların, bu birikimler göz önüne alınarak dizayn edilmesinin önemli olduğu belirtilmiştir.
- Güçlü bir sahiplenme duygusu oluşturularak, her mahallenin muhtarlarıyla birlikte mahallenin tanınması ve mahallelinin sürece dahil edilmesinin sağlanması önerilmiştir.
- Beyoğlu'nun çok katmanlı yapısına uygun bir şekilde, her bir alanın kendine özgü koşulları değerlendirilerek katılım süreç planlarının hazırlanmasının önemine değinilmiştir.
- Beyoğlu ile ilgili birikmiş bir bilgi arşivi olduğu aktarılmıştır. Bu bilgi birikiminden sentez yapılarak bir yol haritası çıkarılması ve bu kapsamda hızlıca aksiyon alınması gerektiği dile getirilmiştir.
- Katılımcı süreç tasarımıyla yol haritası oluşturulurken de İPA ve buna bağlı Vizyon 2050 gibi kurumlarla eşgüdümlü çalışılarak ölçekler arası geçiş ve bilgi akışının sürdürülmesinin önemi vurgulanmıştır.
- Kamu kurumu olarak belediyenin plan süreçlerinde karşılaştığı sorunlara değinilmiştir. Bu bağlamda, geçmişte planların bir katılım mekanizması oluşturulmadan hazırlanmasından dolayı plan askıya çıktıktan sonra çeşitli itirazların ve akabinde dava süreçlerinin gündeme geldiği belirtilmiştir.
- Kentsel müştereklere dair son zamanlarda yerel ve genel katılım taleplerinin – özellikle Emek Sineması süreciyle birlikte- yoğun olarak ortaya çıktığı dile getirilmiştir. Bu bağlamda, plan süreçlerinde –sadece planın öncesinde değil- plan uygulama süreci ve sonrasında da katılım boyutunun işin içine katılmasının önemli olduğu vurgulanmıştır.

TOPLANTI SONUNDA YAPILAN DEĞERLENDİRMELER (ÖZET)

Kapanış

Forumun tamamlanmasıyla birlikte lansmanın kapanış konuşmasını yapan İBB İmar ve Şehircilik Daire Başkanı Gürkan Akgün tarafından toplantının Beyoğlu'ndaki katılım süreci açısından iyi bir başlangıç olduğu dile getirilmiştir. Akabinde emek ve katkı koyanlara teşekkürlerini ileten Akgün, anlatılan bütün sorunların, önerilerin ve projelerin ilgili birimlere iletileceğini belirtmiştir. Gerçekleştirilen bu başlangıç toplantısının ardından ekip olarak sahada da bulunulacağı ve katılım mekanizmalarının güçlendirileceği beyan edilmiştir. Bu kapsamda, Beyoğlu'nda planlama birimlerinin kurulmak istendiği söylenmiştir. Bununla birlikte, Haliç Tersaneleri'nde üretimden vazgeçilmeyeceği, bununla ilgili çalışmalar yapıldığı ve farklı işlevlerle tersanelerin güçlendirilmesinin hedeflendiği aktarılmıştır. İBB'nin Beyoğlu'nun sorunlarını çözmek için İBB'nin her kurumla masaya oturacağı ve her kurumu ısrarcı bir şekilde davet edeceği ifade edilmiştir. Son olarak, bu başlangıcın büyütülerek sürece devam edileceği vurgulanmıştır.